

מכללת הרצוג-גוש עציון

ימי עיון בתנ"ך

קייץ תשע"א

בס"ד

אמנון ותמר – כי עזה כמוות אהבה

1. כָּל אֶהְבֶּה שֶׁהיא תְלוּיָה בְדָבָר, בְּטֵל דָּבָר, בְּטֵלָה אֶהְבֶּה. וְשֶׁאֵינָה תְלוּיָה בְדָבָר, אֵינָה בְטֵלָה לְעוֹלָם. אֵיזוֹ היא אֶהְבֶּה הַתְלוּיָה בְדָבָר, זוֹ אֶהְבֶּת אֲמִנוֹן וְתָמָר... (אבות פרק ה')

2. ויצר לאמנון - היה מיצר ודואג, עד שהיה נראה כחולה מרוב חשקו בה (מצודות דוד)

3. כי בתולה היא - צנועה בבית ואינה יוצאת לחוץ, לפיכך ויפלא בעיני אמנון וגוי, נכסה ונעלם ממנו מה תואנה יכול לבקש... (רש"י)

4. כי בתולה היא - לפיכך חשק בה חשק יותר חזק (רד"ק)

5.

דברי יונדב	תבוא נא תמר אחותי	ותברני לחם	ועשתה לעיני את הברכה למען אשר אראה	ואכלתי מנדה:
דברי אמנון	תבוא נא תמר אחותי		ותלבב לעיני שתי לבבות	ואברה מנדה:
דברי דוד	לכי נא בית אמנון אחיך		ועשי לו הברכה:	
דברי הכתוב	ותלך תמר בית אמנון אחיה והוא שכב		ותקח את הבצק ותלש ותלבב לעיניו ותבשל את הלבבות:	ותקח את המשרת ותצק לפניו... ומאן לאכול... הוציאו כל איש מעלי... הביאי הברכה החדר ואברה מנדך

6. א"ר יהודה אמר רב, באותה שעה גזרו על היחוד ועל הפנויה (סנהדרין כא ע"ב)

7. ורצתה בזה לתת ג' טענות חזקות לשאין ראוי לעשותו. האחת מפאת המעשה, ההשניה מפאת כבודה והשלישית מפאת כבודו (אברבנאל)

8. ורמזה ג"כ על מעשה שכס בן חמור שאמר שם כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה (אברבנאל)

סיפור אמנון ותמר	סיפור דינה ושכס
ויאברה אמנון... ויאמר לה בואי שכבי עמי... ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה (יג,יא; יג)	ויקרא אתה שכס בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה: ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנער וידבר על לב הנער (בראשית לד,ב-ג)
ותאמר לו אל אודת הרעה הגדולה הזאת מאחרת אשר עשית עמי לשלחני ולא אבה לשמע לה (יג,טז)	וילאמר שכס אל חמור אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה (ברי' לד,ד)
והמלך דוד שמע את כל הדברים האלה ויחר לו מאד (יג,כא)	ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו ובניו היו את מקנתו בשדה והחרש יעקב עד באם (ברי' לד,ה)
ותאמר לו אל אחי אל תענני כי לא יעשה כן בישראל אל תעשה את הנבלה הזאת (יג,יב)	ויבני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה (ברי' לד,ז)
המזימה של אבשלום כנגד אמנון ופעולת הנקם.	המזימה של שמעון ולוי כנגד שכס ופעולת הנקם.

9. דברי אמנון: ויחזק בה ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי ← מחזיק בה ומציע לשכב עמה.
 דברי תמר: אל אחי אל תענני ← עינוי – אונס.
 תיאור המעשה: ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה ← חזק ממנה, עינוי, שכב אותה.

10. "וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה"

ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי:	ויאמר לה אמנון קומי לכי:
ותאמר לו אל אחי - אל תענני כי לא יעשה כן בישראל אל תעשה את הנבלה הזאת: ואני אנה אוליך את חרפתי ואתה תהיה כאחד הנבלים בישראל ועתה דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך:	ותאמר לו אל - אודת הרעה הגדולה הזאת מאחרת אשר עשית עמי לשלחני
ולא אבה לשמע בקולה	ולא אבה לשמע לה:
ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה	ויקרא את נערו משרתו ויאמר שלחו נא את זאת מעלי החוצה וינעל הדלת אחריה:

11.

אמנון ותמר	יוסף והאחים
ולאבשלום בן דוד אחות יפה ושמה תמר	ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה (ברי' לט,ו)
ויפלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה	ולא ידע אתו מאומה (ברי' לט,ו)
ותברני לחם	כי אם הלחם אשר הוא אוכל (ברי' לט,ו)
שכבי עמי אחותי	ותאמר שכבה עמי (ברי' לט,ז):
וימאן לאכול	וימאן (ברי' לט,ח)
ויאמר אמנון הוציאו כל איש מעלי	ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי (ברי' מה,א)
ולא דבר אבשלום עם אמנון למרע ועד טוב כי שנא אבשלום את אמנון	ויראו אחיו כי אתו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם (ברי' לו,ד)
והמלך דוד שמע את כל הדברים האלה ויחר לו מאד:	ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר (ברי' לו,יא)
ואני אנה אוליך את חרפתי	הילד איננו ואני אנה אני בא (ברי' לו,ל)
ועליה כותנת פסים... וכותנת הפסים אשר עליה קרעה	ועשה לו כותנת פסים... ויאמרו זאת מצאנו הכר נא (ברי' לו,ג,לב)
ויקם המלך ויקרע את בגדיו... ויתאבל על בנו כל הימים... כי נחם על אמנון כי מת:	ויקרע יעקב שמלתיו... ויתאבל על בנו ימים רבים. ויקמו כל בניו וכל בנתיו לנחמו וימאן להתנחם (ברי' לו,לד-לה)

12. דברי תמר לאמנון: ... אל אחי - אל תענני - כי לא יעשה כן בישראל... - ולא אבה לשמע בקולה
 דברי דוד לאבשלום: אל בני - אל נא נלך כלנו - ולא נכבד עליך - ולא אבה ללכת...